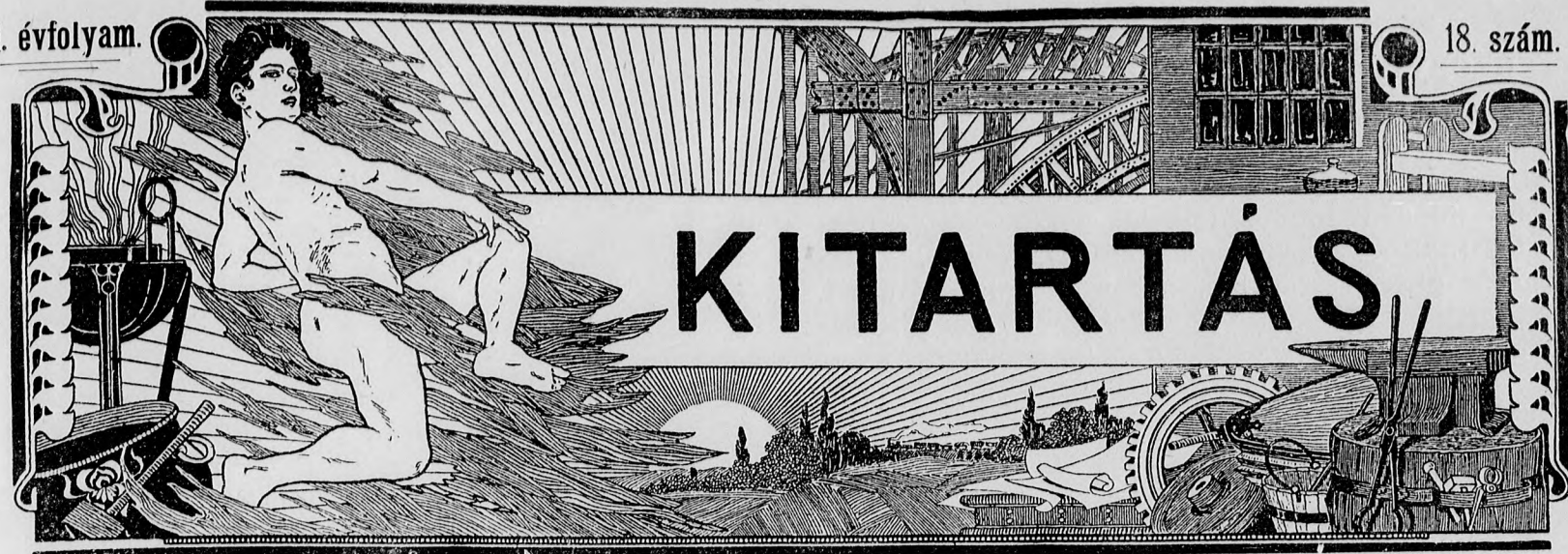

1900. május hó 6-án.

II. évfolyam.

18. szám.

Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap.

MEGJELENIK VASÁRNAPONKINT.

Előfizetési díj:
Helyben és vidéken postaküldéssel24 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

Felelős szerkesztő:
SZENTESSY GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
VIII. ker., Köztemető-út 3. sz.
Telefon szám 58-61.

Pacsirtaszó.

Kimentek a mezőre eprézni. Illatos üde a levegő, a ragyogó nap aransugarai tánczólnak a zöld leveleken. A fűben a bogár, a levegőben a madár, mind-mind örül a ragyogó májusi verőfénynek. Hát még a báránka, aki kedve szerint kiugrándozta magát s válogathatott a ropogósnál-ropogósabb friss füvekben. A két leányka örült, vidáman ugrándoztak egyik bokortól a másikhoz és most kifáradva mennek hazafelé, karjukon a sok édes eperrel, amelyet maguk szedtek és így sokkal jobb mint az, amit mi városi emberek a piacon vagy az utcásarkon szoktunk vásárolni. És amint hazamennek, egyszer csak megszólal valamelyik bokor megett egy édes pacsirtaszó, hallgatják egy darab ideig, aztán lassan tovább mennek. Már haza érnek, már lefeküdtek és még mindig visszacseng lelkükben az édes pacsirtaszó.

Tankönyv a vasuti altiszti képesítéshez.

Annyiszor kifejtett programmunkhoz híven, minden lépésünkkel arra törekedünk, hogy tagjainknak úgy anyagi, mint erkölcsi és szellemi előmenetelére minden tőlünk telhetőt elkövezzünk. Nem mulasztunk el egyetlen alkalmat sem, amelyből tagjainkra a legkisebb haszon vagy előny hárulhat, hogy azt, bár néha anyagi áldozatok árán is, hozzáférhetővé ne igyekeznénk tenni tagjainknak.

Nagyon jól tudjuk, hogy sokan vannak vasutas előfizetőink közül olyanok, akik szorgalmuk és tehetségük folytán régen megérdemelték volna, hogy az altiszti vizsgát letéve, altisztek lehessenek, de mindezt hiányzott egy olyan hasznavehető, komoly mű, mely a vizsgákra szükséges tudnivalókat röviden, de mégis kimerítően magába foglalja. Csak a napokban jutott tudomásunkra, hogy közelebb jelent meg egy ilyen hézagpótló munka *Kertész Armin* máv. hivatalnok tollából, melynek címe: »*Tankönyv a vasuti altiszti képesítéshez*«.

A könyv olyan vasuti alkalmazottak részére készült, kik a középiskola 4 osztályát nem végezték el, és hogy a vasutnál altiszti minősítést nyerhessenek, az üzletvezetőségeknél felállított vizsgáló bizottságok előtt kell nekik az abban feldolgozott tárgyakból vizsgáznok.

A könyvet kinyomatás előtt a megfelelő helyen átvizsgálták és azt a vasuti altiszti vizsgához teljesen megfelelőnek találták.

Ez a körülmény indított bennünket arra, hogy a könyv kiadójával érintkezésbe lépünk s annak megszerzését tagjainknak méltányos áron lehetővé tegyük. Így sikerült kivinnünk, hogy azon tagjaink, akik altiszti vizsgára óhajtanak készülni, a »*Kitartás*« utján 1 forint 20 krajczár bolti ár helyett 80 krajczárért szerezhetik meg.

Ajánljuk az érthetően, világosan és mégis kiünően megszerkesztett könyvet minden altiszti vizsgára készülő tagunk figyelmébe.

A könyv megrendelése legzélszerűbben egy levelező-lap utján történik, melynek vétele után azonnal megküldjük tisztelt előfizetőinknek a művet.

A bujdosás korszakából.

(1849—1850.)

Irta: *Ilosvay László.*

I.

Vörösmarty Mihály és Bajza József.

(Folytatás.)

Teltek a napok csendes beszélgetésben: — a sötét éjbe borult nemzet hajnalpirkadása utáni várakozásban.

Időnkint egy-egy zsandár-razzia is előfordult a tanyákon. De volt Máté-Szalkán egy nagyon becsületes, magyar szívű zsandár, Nackelniknek hívták, nagybányai fiú volt. Ez minden tervezett razziaról jó eleve, küldöncz-gyerek utján értesíté gr. Vayt és Ujfalussyt. A menekültek — az időszak szerint — elbujkáltak a rozsvetésben, kukoriczában, szőlőben, akácokban, nádasban, míg a razzia tartott.

Akkor még nem voltak fénykép-albumok. De voltak irott emlék-albumok. Ujfalussy Györgyné: Éless Klára egyszer fölkerlte 1850. évben Vörösmartyt és Bajzát, hogy irjanak az ő emlék-albumába valamit. Irtak is. Az elnyomot nemzet fájdalma, a

hazafi keserv hurjainak rezgése nyilatkozik meg azokban.

Ime itt közlöm:

Emlékirat,

Vörösmarty Mihálytól.

Sötét eszmék borítják eszemet,
Szivemben istenkáromlás lakik.
Kivánságom: vesszen ki a világ! —
S e földi nép a legvégső fajig!
Mi a világ nekem, ha nincs hazám?
Elkárhozott lélekkel hasztalan
Kiáltozom be a nagy végtelent.
Mit én kerestem, az már dulva van.

Ily férfitől nemes hölgy mit kívánsz
Emlékkönyvedbe? Inkább adj nekem
Hitet, sejtelmet, egy reménysugárt:
Hogy el nem vész, hogy él még nemzetem.
Koldulva járnék ily remény s hitért,
Megvenném azt velőm s véremen.
Imádkozzál: te meghallgattatol,
A' tán segíthet ily vert emberen!

„1850.“

— *Bajza Józseftől.* —

Gyászos időben vagyok szomorú vendége lakodnak,
Honomban idegen és menekülve futó.
Mentsen az ég, óh hölgy, oly kintől, milyen emészti
Keblem az eltiprott szent haza gyásza között.

Mikor Ujfalussy György bátyám a most felolvasott költeményekre irányozta figyelmemet, — azt mondá:

— A feleségem emlékkönyve elkallódott, de kiírta azokat abból Budaházy Miska bátyád. Menj el hozzá. A felesége emlékkönyvében megtalálhatod azokat.

Elmentem. Kiirattam azokat a Budaházy Mihály orvosnövendék fiával, Miklóssal 1882-ben. Az emlékkönyv ma is megvan Budaházy Sándor m.-szalkai ügyvéd rokonom birtokában.

A m.-szalkai tanyán tartózkodás alatt Vörösmarty és Bajza megfordultak egy párszor a szomszédos Gebén is Csanády Jánosnál, a ki a Kende Zsigmond császári biztossága idejében főszolgabíróskodást vállalt. Mind a biztos, mind a főszolgabíró jó hazafi volt. Azért vállaltak a Hajnau kezéből állást, hogy módjukban legyen az üldözöttek menekülését hivatalosuton elősegíteni. Csanády Jánosnének: Freyseisen Piroskának is volt emlékkönyve. Ő is iratott abba emléksorokat Vörösmarty és Bajzával. Történetesen ugyanazon emlékverseket irhatták ebbe is, a melyeket az Ujfalussy Györgynéjébe.

Vita fejlődött ki talán 1882—1884. években az emlékversek tulajdonjoga felett az Ujfalussy György veje: Ujfalussy Béla és a Csanády János fia, Csanády Miklós között. Lehet, hogy mindkettőnek igazsága volt. A jóhiszemű birtoklásban nem kételkedem. Akármelyikbe irták, vagy ha mindkettőbe is, a magyar nemzet tulajdonává váltak azok. Nem tudom, megjelentek-e azok nyomtatásban? Azért közlöm azok szövegét. Azt azonban állíthatom, mert az elhunyt Budaházy Mihálytól tudom, hogy ő az Ujfalussy Györgyné emlékkönyvéből írta ki azokat.

Beszélgetés közben egyszer azt mondja Vörösmarty Ujfalussy Györgynek: Te Gyuri! Volt nekem egy kedves képviselőtársam, Lajosnak hívtuk. Egy családnévet viselt veled. Rokonod-e? És mi lett vele?

— Édes testvérem ő, mondja Ujfalussy. Itt lakik néhány puskalövésnyire, Ó-Pályiban, a hol internálva él. Látogassuk meg.

Vörösmarty, Bajza kocsira ültek. Ujfalussy György is felült a kocsis mellé: kocsisnak.

A kocsirobogásra kisetek Ó-Pályiban a házban levők: Ujfalussy Lajos, az édes anyja Ujfalussy Józsefné, Toldy Julianna és Kozsár Mihály, az ecsedi kasznár. A mint Ujfalussy Lajos felismerte az érkezőket, a lelkesedés elragadtatásával kiáltott föl: »Édes anyám — édes anyám — az istenségnek mily gazdag kegyelme szállott le a mi hajlékunkra! Nagyobb szerencséről nem is álmodhatánk! A költőkirályok ereszkedtek le a magasból a mi kicsinységünkhöz: Vörösmarty Mihály és Bajza József!«

Az ihletett felkiáltás hallatára Kozsár Mihály kasznár szája tátva maradt. A hosszuszáru tajték-pipa kiesett abból és rommá vált.

*

1850. év telén megszállotta a két költő lelkét a család után való ellenállhatatlan vágyakozás. Azok Pesten laktak. Oda nehéz volt bejutni, mert a császári katonai térparancsnokság kormánya alatt állott a főváros. A térparancsnokság előtt mindenkinek jelentkezni kellett. Ha a körözöttek Pestre beléptek, biztosra vehették, hogy legalább a Neu-Gebäude vagy Kufstein kazamatáiban lelik sirjukat. De a család utáni vágy oly erővel tört ki a keblökben, hogy mindenről lemondtak, csak hogy a családot még egyszer láthassák. Karácsonykor érkeztek fel Pestre. Machio altábornagy volt a térparancsnok. A költőknek voltak nem üldözött mágnás-barátaik is, kik a Nemzeti kaszinóban bizalmas jellegűnek látszó barátságban éltek Machio altábornagygyal. Ezekhez fordultak. Ezek egyengették a Machionál való jelentkezés útját simára.

Karácsony másodnapján jelentkeztek ekkép:

— Wir sind, euer Excellenz, Michael Vörösmarty und Joseph Bajza Schriftsteller.

(— Kegyelmes uram, V. M. és B. J. irók vagyunk.)

Machio altábornagy látszólagos indulattal reájuk förmedt:

— Was stören sie mich? Glaub'ns, das ich nicht genug zu thun habe? Was gehen mich die Schriftsteller an? Fahrens ab von da!

(— Mit alkalmatlankodnak nálam? Azt hiszik, hogy nincs nekem elég dolgom? Mi közöm nekem az irókhöz? Hordják el magukat azonnal!)

A napos tiszt kiállítá részükre a jelentkezési bárczát. És a nemzet nagy költői további háborgatás nélkül élhettek családjuknak, költészetükkel a nemzetnek.

II.

Minden nem üldözött magyar ur háza menedék-háza volt üldözötteknek. A körözött magyarok folytonosan változtatták tartózkodási helyüket. Egyik megyéből a másikba, egyik házból a másik házba vándoroltak. A házkutatások hetenkint ismétlődtek vagyonos uri házaknál. Ludvigh János képviselő Ujfalussy György bárónál huzódott meg, mint a ma is élő özvegy Eötvös Róbertné: Ujfalussy Ottil nevelője. Bandisz József, honvéd-alezredes a Damjanics-és Vécsey-hadttestből, Blank József álnév alatt Remetemezőn Ujfalussy Miklós bárónál volt nevelő. Ma is él a tanítványa: Komoróczy Miklósné Ujfalussy Árpádin. Báró Kemény Farkas, a piskii hős, Jármay Farkas név alatt mint lovász bujdosott Vay Gyulánál Anarcon. Megkísérlé a menekülést a lengyel határon, de háromszor is visszatért Ujfalussy

Györgyhöz, míg végre Londonba kijuthatott. Werdener ezredes, a b. Kemény Farkas veje Cserepes-Kenézen mint rektor rejtőzködött.

Mikor Ujfalussy György arra a meggyőződésre jutott, hogy a magyar nemzet egén az alkotmányos szabadság napja többé ki nem derül: kiküldte Sándor és Géza fiait is Bruxellesbe, hogy az ott tartózkodó Ludvig János felügyelete alatt kereskedőket neveljen belőlük. Az alkotmányos szabadság napja kisütött ugyan, — de elégette őket.

Dohányos dolgok.

— Fináncz-vidító históriák. —

Irta: Horváth János.

Persze még a szűz dohány áldott világában történtek...

Egy a Dráva-Száva közén kántortanítóskodó uri ember, hogy tömérdek szabad idejében foglalalkozása is legyen, szórakozás és mellékjövedelem-szerzés végett dohányt is termesztett.

Értette a módját, termett is neki sok és jó dohánykája.

Egy izben miért, miért nem, feljött a fővárosba, a szép Budapestre.

Nagyon természetes, hogy jól megtömött dohányzacskó is volt vele, melynek magyar nevét szeméremézetem tiltja megnevezni. (Hm.)

A mint az indóházból jön kifelé, pöfékel, mint valami erőlködő viczinális lokomotív.

A két kapuőr-fináncz szaglász, nézi a füstöt és: — Uraságod magyar dohányt szí? — kérdéssel megállítja őt.

— Persze, hogy azt.

— Van dohánytermelési engedélye?

— Persze, hogy van.

— Szabad előkérnem?

— Persze, hogy szabad.

— Itt van?

— Persze, hogy itt van.

— Tessék hát megmutatni.

— Persze, hogy megmutatom. Ehol van la! — és odanyújtja szép kétfejű sasos igazságait.

A fináncz ur nézi, forgatja a papirost is, a fejét is jobbra, balra, de csak nem lesz okosabb.

— Tessék velem jönni!

— Nem megyek biz én, barátom. Magyar dohányt szívok, az igaz; van igazolványom, az is igaz; oda adtam a kezébe, az is igaz; többre a törvény nem kötelez.

— Ne tessék feleselni! Ez idegen nyelven van írva, én nem tudom elolvasni, de ha tudnám is, nem vagyok vele köteles. Ez az irás épen úgy lehet valami adóintés, mint dohánytermelési engedély. A mig hivatalosan nem állapítják meg, hogy mi ez, addig ön lesz szives az őrszobában türelemmel várakozni.

— De hallja, ha én nem jelenek meg a bíróság előtt, engem elmakacsolnak, az pedig nekem körülbelül háromszáz forint kár lesz.

— Már én arról nem tehetek, de addig el nem mehet, mig meg nem tudjuk, hogy mi ez? — mondja a kirendeltség vezetője.

— Hiszen nem követelem én, hogy önök horvátul beszéljenek, irjanak és olvassanak, de ha mondom, hogy ez az eszéki pénzügyigazgatóság által nevére kiállított dohánytermelési engedély!

— Hiszen elhisszük kérem, de hivatalos kö-

telességünk erről meggyőződni. Mert tudjuk, hogy nagy virtus ám a pénzczt rászédni...

— Notabene szegény kántor ur kénytelen volt az órszobában rostokolni, míg ugy három óra tájban előkerült a pénzcz-nyargonc az irásbeli utasítással, hogy az illető egyén szabadon bocsátandó, mert állításai igazok.

— Elmehet az ur! — mondja a szemlész.

— De nem addig van az! Hanem fizessék meg a napomat, a káromat és adjanak irást, hogy miképpen bántak velem! dühöng a kántor ur.

A pénzczok, csak hogy megszabaduljanak tőle, irásban is kiadták neki, hogy milyen kázus történt vele, hanem persze fizetésről nem szóltak egy szót sem.

De mert pörre ment a dolog, szegény zöld vitézek személyes szabadság megsértése miatt jól megbűnhődtek, a kincstár pedig a makacssági ítélet által a kántor nyakába szakadt egy pár száz forintnyi summát volt kénytelen kifizetni.

Ez eset után nemsokára kétnyelvű hivatalos iratokat állítottak ki... Használt a lezke.

* * *

Ez meg egy másik eset.

— Jó reggelt, rektor ur!

— Adjon Isten szemlész barátom; mi jót hoztak?

— Semmi jót. Rektor ur boros pinczét akarjuk kikutatni. Dohányt keresünk.

— ?!...

— Igen, igen. Tessék a kulcsot elővenni és velünk tartani!

Hát mit használ a habozás?

Semmit.

A rektor fogja a pinczekulcsot és kiballagnak a pinczéhez.

Uram fia!

Ott már sétál föl és alá egy zöld vitéz szuronyos fegyverrel.

— Hát ez az ur mit keres itt?

— Ez? Az este óta őrzi a pinczét.

— Miért?

— Hogy el ne mászhassék a dohány.

— Nagyon szép. No hát csak keressék az urak!

A pénzczok össze-vissza kutatják a présházat, pinczét, semmit sem találnak.

Végre a szemlész nagy örömmel kiált fel egy üres csobolyó előtt:

— Ebben dohány volt!

— Persze, hogy volt, felel a rektor flegmatikusan.

— Hol van?

— Keressék az urak!

— De bizony, daczára, hogy a sarokban fölhalmozódott szemetet is fölbizgatták, nem találtak egy levélke dohányt sem.

Szegény pénzczoknak igen leesett az álluk a fölsülés miatt.

— Lakásomat is kikutatják? — kérdi mosolyogva a rektor.

— Azt nem. Csak a pincze volt megjelölve.

— Hát vallja be, rektor ur, van dohánya?

— Hogyne lenne?! Van hát.

— Hol tartja?

— Azt már az urak találják meg. Olyan szives nem vagyok, hogy megmondjam.

Bizony elmentek azok nagy dohogva!

Pedig könnyen megtalálhatták volna, ha tovább látnak az orruknál!...

Egy üres hordó mögött volt egy jó rejtkehely (tolvaj-fiók), ebben volt majd félmázsa finom jó muskotály!...

De virtus a pénzczt becsapni!

* * *

Ilyenforma elv vezette Börös Boldizsár csizmadiamester urat az ő esetében.

Hozzá is beállítanak a pénzczok.

— Mester uram jójjön velünk a padlásra.

— Mi a kaszakónek?

— Hát azt a kis dohánykát nézzük meg, ami a padláson van,

— Az én padlásomon?!

— Ott, ott. Csak gyorsan, még máshová is kell mennünk.

Hát csak föllépkedtek.

Mindjárt a nagy vásáros-ládának esik a két pénzügyi katona.

— Mi van ebben a ládában?

— Láthatja az ur, hogy milyen láda; azt meg tudja, hogy én csizmadiamester vagyok; az pedig vásáros-láda, csizmak lévén benne.

— Elhiszem, ha mondja, de mi ugy tudjuk, hogy biz abban dohányka lapul. Nyissa ki csak!

— Hát szivesen, ha muszáj; tessék!

— Hm, persze, hogy csizmak; de hát a fenekén?

— A fenekén? Kis csizmak.

— Lássuk csak!

Hát bizony — pedig a csudák ideje már jó régen lejárt — csakugyan dohány volt ott, még pedig jó nagy nyalábra való.

— Ahun! — mosolyog a szemlész ur. Ez már aztán teszi! Biztos száz forint stróf. Ebből nekünk is jut szépen. Ugy-e amice? Kérde a czimboráját; mire ez helybenhagyólag bólint egy szerelmeset.

Elő a pecsétviaszt, lepecsételjük! — Szóla és ugy tett, a miként beszéle a vitézlő szemlész ur, kirakatván a csizmakat.

— Most pedig segítsen mester ur, hijja elő legényeit, levisszük az udvarra.

— Már hogy én segítsek? Először mondja meg ki adott föl?

— Nem volna ugyan szabad, de mert igen jó fogást csináltunk, hát örömben megmondom, hogy vásárszomszédja, meg itthon is szomszédja, a kivel a vásárookra is együtt szokott járni, kedves Dikies komája tette meg nekünk ezt a kis szivességet.

— Ugy, az én drága szomszédom. Jó keresztény ugyan. Persze bántotta a szivét, hogy én harmincz pár csizmat adtam el a fehérvári vásáron, ő meg csak ötöt.

— Ugy? Harmincz párt? Hát ezt jó tudni. No, majd ehhez szabjuk a büntetést is. — Hanem most vigyük le ezt a ferslógot.

— Mit? ferslógot? Az én mesterládám az, hallja az ur! Aztán meg ha kell maguknak a láda, vigyék le. Én ugyan nem segítek.

— No hát az sem baj. Azért nem fog ki rajtunk. Ön itt marad ezt a ferslógot őrizni, én meg majd keritek embereket, meg kocsit. Elvisszük ezt az irást.

A szemlész elment, a vigyázó meg ott rekedt.

Börös Boldizsár uram pedig azt mondja:

— Tudja mit?! Hozzatok föl egy pohár bort, hogy ne üljünk itt szárazon.

Hozott is föl egy testes csikóbőrös kulacska-ban jóféle bicskanyitó kerti vinkót és vitézül szopogatták. Persze klázliból. Valami alighanem főtt Bőrös majsztram fejében, mert igen lapított és nagyokat pislantott. — Egyszer aztán a vigyázó ur igen furcsán kezdett feszengeni. Lábát emelgeti, majd összeszorítja, fogát szivja, krimaszokat vág... utoljára is azt mondja:

— Muszáj lemennem.

— Miért volna muszáj?

— A hasam!... és rohan már is lefelé a lajtorján.

Csak ezt akarta elérni a nemes csizmadia! A kis kéneső megtette a hatást. Ez a szegény vigyázó nem jön föl mostanában. El van ez látva fáinul!

Bőrös uram aztán szakértő fogással fölfordítja a ládát. a fenekét egy-kettőre leveszi, a dohányt félre rakja, aztán néhány pár csizmát, holmit bele-rak, hogy a sulya meglegyen, fenekét visszaigazítja és nyugodtan várja a vigyázót.

Jó időbe került, míg ez feljött. Hanem folyton hasát tapogatta és fájdalmai közben is tüstént a pecsétet nézte. Rendben van biz' az.

Már-már elunták a rostokolást, mikor nagy káromkodás között megérkezik a szemlész egy pár cigánynyal, mert, hogy más nem akadt, aki a finánczoknak segíteni akart volna.

Lecezepelték a ládát és szerencsésen fel is tették a cigányok kocsi-jára, két fináncz a láda tetejére kuporodott, fegyverüket szurásra-lövésre készen tartva.

Bőrös uram pedig zsákba rakva a dohány felét, átsomfordált kedves komája kertjébe és a szalmakazon lyukat ásva, belegyömösölte a zsákot, aztán nagy nyugalommal lejtett a finánczkaszárnya felé.

A mint beér, hát éppen a ládát bontják föl. Volt persze görög imádkozás, a mikor az ürességet, illetőleg dohánytalanságot meglátták a leltre éhes finánczok!

— Hova tette kend ebből a ferslőgből a dohányt.

— Láthatja az ur, hogy ez nem ferslóg, hanem mesteriáda; csizma áll abban, nem dohány.

— De aki keserves csirizpusztító voltja van kendnek, dohány volt ebben!

— Persze, hogy volt! — Hanem én csakugyan tudok dohányt! Ha az urak kárpótolni akarják magukat, menjenek Dikics komám kertjébe, a szalmakazal alsó végibe találnak vagy egy mázsa szüzet.

Mindent feledve, rögtön rohannak oda és csakugyan siker koronázta nemes igyekezetüket.

Hanem el is vitették rögtön, amint Dikics uram elismerte, hogy a kert, szalmakazal az övé. De a dohányt nem ismeri el.

— Hát hiszen itt van a maga fészki-ben.

Hiába szabadkozott szegény Dikics, bizony olyan srótot huztak rá, hogy hetvenhét pár csizma ára is alig futja ki.

De Bőrös is fizetett ám, mint a köles. Mert bár a dohány eltűnt is, a két fináncz tanúsága elég volt.

Csak vigasztalta Bőrös Boldizsár májszter urat, hogy szomszédja is megszenvedett a hon-hazáért, az árulkodásért.

Ez időtől fogva külön jártak a vásárookra és kerütek egymást mint a bélpoklosokat szokás.

Családi estély. A budapesti máv. altizti kör vigalmi bizottsága 1900. évi május hó 6-án, vasárnapon szini előadással és tánczczal egybekötött családi estélyt rendez. Szinre kerül a *Huszárszerelem*. A multság este fél nyolcz órakor kezdődik.

A bécs-pozsonyi villamos vasut. A tervezett vasut mentén fekvő helyiségek polgármestereiből és az érdekeltekből alakult gyűlésen a tervezett vállalatról kimerítő jelentést tettek, mely szerint a terv megvalósulásához most már csak az szükséges, hogy a bécsi tanácscsal a mult évi junius hóban kötött szerződést Bécs városa jóváhagyja, továbbá, hogy a Schwechat-Fischamend és a Petronell-Hainburg vonalrészek bérlete vagy közös használata tekintetében az államvasuttársasággal megállapodás jöjjön létre és végül, hogy a szükséges törzsrészvény-tőke kiegészítésére szükséges hozzájárulást a kormány és a tartomány engedélyezzék. Minthogy a magyar vonal-rész építésére szükséges törzsrészvény-hozzájárulást már tuljegyezték, ez az ügy tehát magyar részről el van intézve, a gyűlés egyhangulag azt határozta, hogy az alsó-ausztriai tartományi bizottsághoz újólag beadványt intéz és a működő bizottságot felszólítja, hogy e bizottság a kerület országgyűlési képviselőinél, Bécs polgármesterénél és az államvasuttársaságnál küldöttségileg kérje a hátralevő feltételek kedvező és gyors teljesítését.

London közuti vasutai. A várost minden irányban keresztül szelő nagy vasutakon és földalatti vasutakon kívül Londonban 115 mfd kiterjedésű közuti vasuti hálózat is van. Ebből 72 mfd a londoni megyei tanács tulajdona. Jelenleg tárgyalások folynak a többi vonalak átvétele iránt is, úgy hogy néhány év múlva az összes londoni közuti vasutak hatósági tulajdont fognak képezni, mint a hogy azt Angliában számos városban látjuk. A vonalak nagy része még lövontatásra van berendezve és a vonalak villamossá való átalakítását csak ezután tervezik.

REGÉNY-ESARNOK.

A ki nem tudott kettőt szeretni.

Regény.

Irta Halévy J.

(Folytatás.)

XIV.

Ha Paszkálnak próbája volt, de Criquettenek nem volt dolga a színházban s új szerepet sem kellett betanulnia, rendesen kézimunkájával elment Klementin kisasszonyhoz, ki őszinte szives barátságot érzett iránta; nagyon meg volt lepette, hogy a fiatal leány színésznő létere olyan finom modorral és műveltséggel bír.

Igy ült Criquette egy napon Klementin nappali szobájának ablaka mellett s várta őt, kinek dolga volt a városban, midőn egy fiatal uriember arra

lovagolt s épen az ablak alatt megállította lovát, s egész meglepetten kérdezte: »Bocsánat, kisasszony, Lemuche ur talán már nem lakik itt?»

— Sőt igen, uram.

— Bocsánatot kérek, Klementin kisasszonyt akartam meglátogatni.

— Ő egy pillanatra a városba ment, de mindjárt itt lesz s bizonyára nagyon sajnálná, ha látogatását elmulasztaná.

— Hogyan, ön ismer engem, kisasszony?

— Igen, mindjárt megmagyarázom, honnan ismerem. De kérem, szálljon le a lóról, majd kinyitom az ajtót.

A fiatal ember lezárt s egy, a falba vert vaskarikába fűzte a kantárszárát s belépett. Criquette a küszöbön fogadta őt s egy arczkép elé vezette, mely a zongora fölött függött.

— Tudom, hogy ön Szérignan Etienne gróf, és hogy Klementin kisasszony nagyon fog örülni viszontlátásának.

— Ez az egész, amit rólam tud? — kérde nevetve.

— Oh nem, — felelt Criquette hasonló hangon — többet is tudok.

— Ugyan mit? Mondja meg nekem, kérem szépen.

— Tudom, hogy visszatért világkörüli utjából; tudom, hogy még egy pár hónappal ezelőtt a khinai falon sétált, hogy hat hétel később erős fekete ponyylovon Japán városait bejárta, hogy aztán San-Franciscoba rándult s e hó első napjaiban New-Yorkban a Pèreire hajóra szállt. Nem felel ez meg a valónak?

— Tökéletesen! ... Kegyed bizonyára boszorkány vagy helyesebben mondva: tündér ...

— Sem az egyik, sem a másik, higgye el! Klementin kisasszony

szony mindig csak önről beszél s felolvastanékem leveleit.

— Kegyed e szerint mindent tud rólam — a mit csak tudni lehet, és én semmit sem tudok kegyedről.

A viszontlátás.

— Minthogy Klementin kisasszony nincs jelen, hogy bemutasson, magamnak kell róla gondoskodni... De melyik nevem alatt mutassam be magam? Mert többel bírok. Majd megmondom szinpadi nevemet. — Szinpadi nevét?

— Gilbert kisasszony, Lemuche ur szintársulatának tagja; szerelmes, naiv szerepeket játszom.

E szavaknál hirtelen felrántották az ajtót és Klementin kisasszony lihegve rohant be. Ujra meg újra megölelte a fiatal embert.

— Etienne — ön — valóban ön az! Oh Istenem, mennyire örülök! Jöjjön ide az ablakhoz, hadd lássam jobban! Milyen barna, napégette az arca, és milyen hatalmas bajusza van!

Aztán Criquette-hez fordult: »Itt látja Szérignan Etienne grófot, kiről már annyit beszéltem önnek. Majd bemutatom magát.»

— Arról már magam gondoskodtam!

— De hozzátette-e, hogy a világon nincs több olyan kedves, jó kis teremtes, mint maga?

— Azt nem tettem hozzá!

— De azért mindjárt észrevettem — szólt közbe Szérignan.

Criquette szerényen vissza akart vonulni, de Klementin és a fiatal gróf annyira kérte, hogy maradjon, miszerint végre engedett kérésüknek.

A társalgás, igazság szerint, csak a grófnak egy monológja volt, ki a nagy, beszédes fekete szemek által buzdítva, be akarta bizonyítani, hogy nem hiába utazta be a világot és ép oly kellemesen, mint szellemesen beszélt és Criquette nagy figyelemmel hallgatta szavait; először életében volt egy valóban művelt, finom és szeretetreméltó fiatal ur ember társaságában. Társai — kik közé őt a végzet sodorta — közönséges modora és beszédei kellemetlen benyomást tettek rá, nem érzett irántuk rokonszenvet. Most egy új világ tárult föl előtte, egészen új gondolat és érzület világa. Elénk szelleme és

kitünő nevelése képesítették a fiatal gróf társalgása kellemének és finomságának teljes méltánylására.

A fiatal leány feszült figyelme hizelgett a grófnak s még mindig beszélt, midőn az óra már négyet ütött. Criquette ijedten felemelkedett. Megigérte Paszkalnak, hogy három órakor érte jön a színházba és most, először életében, megfélekedezett Paszkalról!

— Bocsássa meg, hogy félbeszakitom beszédét, — mondta — de mennem kell!

— Remélem, viszontlátjuk egymást — felelt a gróf.

— Magam is óhajtom — szólt Criquette s kezét nyújtotta a grófnak, megölelte Klementint és sietve távozott.

Criquette azon este játszott; az első, kit a színházban látott, a gróf volt, ki egyedül ült egy elsőemeleti páholyban, a színpaddal szemben. A következő két színházi estén — csak három előadás volt egy héten — Criquette szintén játszott és a gróf ugyanazon páholyban ült, s valahányszor Criquette e két estén odapillantott, látta, hogy a gróf látcsöve ráirányul, másra nem is figyelve.

Criquettenek a hét folyamán több szabad napja volt, de nem ment Klementinhez. Vasárnap este amaz hozzá jött a színházban s mondá: »Holnap nincs próbája, gyermekem, minden bizonynyal elvárom magát; ezen a héten egészen megfélekedett rólam, maga kis gonosz!«

Criquette nem merte a meghívást visszautasítani. Odament; félig félve, félig remélve, hogy a gróffal találkozni fog. Nem volt ott, de alig helyezkedett el munkájával az ablaknál, midőn lódobogást hallott. Ő volt.

Megint olyan kedvesen és szellemesen társalgott s elismeréssel és helyes felfogással nyilatkozott Criquette játékát illetőleg. De most nem feledkezett meg Paszkalról, hanem érte ment három órakor a színházba. A legnagyobb izgatottságban találta, az első szerelmes összeveszett a soubrettel, s az egész személyzet két pártra oszlott, és Paszkal olyan részletesen és hosszasan beszélt el neki a két színésznő czivódását valami magában véve csekély és jelentéktelen ok miatt, mintha az valami nagy, érdekes és fontos esemény volna, és Criquette önkénytelenül gondolta magában: »Nem megyek többé Lemuche kisasszonyhoz; mert olyan összehasonlításokat tennék, amelyeket tennem nem szabad. Tehet Paszkal arról, hogy nem bír a gróf finom műveltségével, előkelő modorával. Ő jó volt anyámhoz és hozzám, s most is az. Szeretnem kell őt ma és mindenkor, úgy, amint eddig szerettem, bármilyen legyen is.«

Criquette nem ment többé Lemuche Klementinhez, de a gróf egy egész hónapig mindennap elment a színházba, ha Criquette neve a színlapon állt. A hónap végén, igen meleg napon, egy háromfelvonásos darabnak a próbája volt. Az első felvonás után Criquette azt mondta Paszkalnak: »A második felvonásban nincs dolgom, elmegyek sétálni s a harmadik felvonásra ismét itt leszek.«

Nyomasztó hőség volt, Criquette üdülni akart a csendes utcákban, melyek oly békésen szunyadtak a hatalmas főtemplom árnyában.

Criquette egy pillanatra megállt a templom előtt, a harangok épen megkondultak s Criquette

mély, határozatlan álmodozásba merült s megfélekedett színházról és próbáról.

Azt hitte egyedül van, pedig valaki egész közelében állt. Midőn Criquette kijött a színházból, a gróf véletlenül meglátta és követte őt. Csak 24 éves és Criquettebe szerelmes volt — ez mentségül szolgálhat. Mikor a templom-téren megállt, hozzá lépett.

Szive hatalmasan dobogott, de elhatározta magát, hogy nyilatkozni fog. Halkkal szólt: »Kisasszony . . .«

Criquette megfordult, halk kiáltás lebbent el ajkairól, midőn megismerte, aztán kissé remegve a falhoz támaszkodott.

— Kisasszony, — kezdé újra — bocsásson meg, a véletlen hozott engem erre. Láttam önt távolról és követtem — nem bírtam ellentállni — úgy hiszem tudja, amit mondani akarok, szeretem önt — szeretem, lelkem, szivem mélyéből!

— Kérem, uram — ne folytassa! Ha tudná, milyen boldogtalanná tesz engem vallomása! Oh — egyrészt magam is oka vagyok. Mikor először találkoztunk, észrevettem, hogy ön jobban érdeklődik irántam, mint megérdemlem —

— Az igaz — szerettem önt az első naptól kezdve.

— És nekem az első naptól kezdve annyi bátorsággal kellett volna bírnom, hogy önnek az igazat bevalljam. Tudja, hogy tegnap, mikor a színházba jött, irni akartam önnek? de az oly nehezre esett! Ma azonban összeszedem minden bátorságomat s megmondom, amit már régen mondanom kellett volna. Én nem rendelkezhetem élettemmel, mert az már nem az enyém, ezt már régen meg kellett tudnia! Tegnap a színházban volt?

— Igen, ott voltam.

— Látta azt a fiatal embert, aki velem játszott?

— Paszkal urat?

— Látom, már sejti, amit mondani akarok.

Paszkal — igen ő az! — Férjem lenne, ha fölülte szomorú körülmények nem akadályozták volna meg házasságunkat, olyan akadályok, melyeket legyőzni lehetetlenség volt . . . Én nem voltam boldog az életben, de most az vagyok, amilyen boldog ember csak lehet e földön és azt neki köszönhetem, az övé vagyok örökre, sohasem szerettem mást, mint őt, és úgy hiszem, ha tőle elválnék, nem is tudnék mást szeretni. . . .

— Jól van, de ha én reménytelenül is szeretem önt, ha engem ez a szerelem boldogít —

— Ne beszéljen így — az mindkettőnkre csak bűt és szerencsétlenséget hozna. Nagyon fáj lelkemnek, hogy ön miattam szenved. Utazzék el, kérem! — Hiszen első találkozásunkkor Lemuche kisasszonynál azt mondta, hogy csak 14 napra jött Louvercy-be, aztán Párisba megy három hónapra, s ezen idő lefolyta után ismét új, nagy utazásra indul.

— Igen, az volt a tervem.

— Amellett kell maradnia.

— De önt láttam — és az ön kedvéért maradtam itt.

— És most utazzék el az én kedvemért! Tudom kicsoda és micsoda ön; önre jobb és nehezebb feladat vár, mint a kulisszák közt ácsorogni; az nem lehet életének czélja, hogy egy jelentéktelen vidéki színésznőt drámákban és bohózatokban minden este föllépni lássa. . . .

— Folytassa kérem, figyelemmel hallgatom, de

szavainak egyedüli eredménye az, hogy még inkább fokozzák szerelmemet.

— Én nem tiltom meg, hogy szeressen — de nagyobb távolságból — úgy, hogy találkozásunknak csakis kedves és kellemes emlékét megőrizhessük — oh én annak úgy örülnék! Ezért utazzék el — ha nem az ön — akkor az én kedvemért! Egész nyíltan akarok önnel szólni; tudom nem fogja szavaimat félreérteni. Egy pillanatig sem gondoltam arra, hogy szerepém viszonzni fogom — nem, egy pillanatig sem! — De mégis — mióta önt ismerem, bizonyos kételyek támadtak bennem, melyek lelke nyugalmát zavarják — nyugodtabb lennék, ha ön itt nem volna — ezért kérem önt lelke mélyéből — utazzék el!

— Legyen úgy, a mint ön akarja — holnap elutazom.

— Köszönöm — oh köszönöm! . . .

Kezét nyújtotta neki, s ő ajkaihoz emelte s forró csókot nyomott rá.

— Ha majd nagy utjára indul — irjon Klementin kisasszonynak — hadd halljak hirt önről.

— És én önről Klementin által. És bár a világ tulsó végén is legyek — tudja meg, hogy ott valaki önre gondol s nem feledheti el soha!

— Én sem feledem el önt soha. Viszontlátásra? Ki tudja — egykor tán viszontlátjuk egymást. — De elutazása előtt nem. Azt ígérje meg nekem.

— Szavamat birja!

Criquette nem vonta vissza kezét, a gróf még egyszer ajkaihoz emelte. Criquette kiszabadította kezét az övéiből, néhány lépést tett, még egyszer hátrafordult s mondta: Viszontlátásra!

A gróf utána nézett, a míg el nem tűnt, aztán sóhajtva mondta: »Ez a bájos teremtés derék, jóra-
való nő!«

És ebben igaza volt — de a sors nem osztja ki igazságosan a szerepeket az életben. A tisztességes, jóra-
való nők szerepei nem jutnak mindig azoknak, a kik a színpadon játszá-
k és sokan, kik épen arra lennének teremtve, hogy nyugodt, szilárd lépéssel az egyenes uton haladjanak, kénytelenek maguknak utat törni, tüskés bokrokon, sziklás meredeken, vérző, sebes lábbal.

Aznap este Criquette fellépett. Klementin hozzá jött öltözőjébe s mondta: »Ö nálam volt, mindent elmondott nekem, maga édesem, a megtestesült becsületesség és hűség!«

— Csak kötelességemet teljesítettem.

— Holnap elutazik. Tudtam jól, miért nem jött maga hozzám — most ismét jöhet.

Akkor este gróf Szérignan nem volt a színházban, hanem az a hír terjedt el, hogy egy párisi színigazgató jelen van. Ez a hír nagy izgalmat keltett a színészek között; vajjon kinek a kedvéért jött? Kit ér az a szerencse, hogy Párisba jusson?

De a színigazgató nem volt ott senki kedvéért sem. Átutazott Le Mans-on és mert ott kellett meghálnia, unalomból elment a színházba.

(Folytatása következik.)

ISMERETEK TÁRA.

Katonai hívó kürtjelek.

Az 1866-iki szerencsétlen északi hadjárat óta minden fegyvernem kapott egy ezredhívó kürtjelet, melynek az a feladata, hogy a csaták fülsüketítő zajában s a harc hevében a szükséges helyre összehívja az elszakadt katonákat. Legérdekesebbek az egyes huszárezredeknel szokásos ezredhívó kürtjelek, melyeket az ujoncz huszárok rendszeresen danolva tanulnak el a többi kürtjellel az öreg huszároktól.

Igen népszerű hívó kürtjele van első sorban a 12-ik welszi angol trónörökös gyöngyösi huszárezredének »Elmentem én a vásárra Schneider Fánival« című nóta. A 13-ik kecskeméti Jászkun-huszároknál a »Lohengrin« operának egyik szép futamja a jel.

A 14-ik nyíregyházi Wladimir orosz nagyherceg nevét viselő ezred: »Boczi, boczi tarka, se füle se farka« gyermek vers. A 11-ik számú szombathelyi Windischgrätz huszároknak a »Rákóczy induló« bekezdése. A 10-ik számú tolnai Frigyes porosz herceg ezredének »Hires város az Alföldön Kecskemét«. A 16-ik Clam Gallas bihari eredetű huszárezredé itt a fővárosban »Debreczenbe kéne menni, pulykakakast kéne venni.« A pozsonyi Radeckzy 5-ik számú huszárezred a »Radeckzy induló« kezdetét használja. A 4-ik számú szabadkai huszárok jele »Huszárok, huszárok menjünk előre« című dal. Az első honvéd-huszárezredé Budapesten »Réztepsiben sül a málé.« A 2-ik debreczeni huszárezredé: »A debreczeni leányok hejre tyu, tyu, tyu.«

A gyalogezredeknel. Az 5-ik számú szatmári ezredé »Csincserli-ezred«. A 25-ik losonczy ezredé »A losonczy hires lányok linksz herstellen« című baka-nóta. A budapesti 32-es házi ezredé »Csirkét fogott a 32-es baka«. A 29-ik számú nagybecskereki ezredé »General Laudon halt ver da« ismert katonadal kezdete. A 38-ik kecskeméti ezredé »Mollináry! Mollináry! elszaladt a nyul«. A 39-ik debreczeni ezredé »Don Mingel baka vigyázz«. A 44-es kaposvári ezredé »44-es baka siesss megfőtt már a zupa« baka-nóta. A 46-ik szegedi ezredé »A szegedi hires lányok helyre tyu tyu tyu«. Az 50-ik gyulafehérvári ezred a »Fatinicza operett« kezdete. Az 52-ik pécsi ezred »Baranyai baka siess ide«. A 69-ik fehérvári ezred »Ezredes ur Pápai!« A 83-ik szombathelyi ezredé a »Boccaccio operette« kezdete. A 85-ik máramaroszigeti ezredé »Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára«. A 86-ik szabadkai ezredé »86-osok jól löjjetek«. A 101. sz. békésgyulai ezredé »Sárga rigó reczece«. Érdekes, hogy ezenkívül a 7-ik számú utász zászlóalj kürtjele, mely a »gigerli mars kezdete«. Néhány honvédezredé így szól: A 9-ik kassai ezredé »A kassai tüzoltók helyre tyu tyu tyu.« A 10-ik számú miskolczy honvéd-ezredé: »Zöldre van

a rácsos kapu festve.« A 19-ik pécsi ezredé »Verd meg Isten a gőzkocsi kerekét« és így tovább.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Figyelmeztetés! Kérjük a tisztelt tagokat, hogy minden egyes befizetésnél a tagkönyvecske számát okvetlenül felírják a seck- vagy utalvány-lapokra, mert különben a nehézkes kezelés miatt könnyen megtörténhetik, hogy igényeik csorbát szenvednek.

Óriási sinek. A közlekedő vonatok gyorsaságának s a lokomotivok súlyának folytonos növekedése mindinkább erősebb felépítmény alkalmazását teszi szükségessé. E tekintetben Amerika jár elől, a hol rendkívül nagy súlyú sineket használnak. Európában egy ideig nem annyira a keresztmetszet, mint inkább a sin hosszúságának növelésére vetették a súlyt. A hosszú sinek alkalmazásának kétséget kizáró előnye, hogy az illesztések kevesbednek, a járás tehát kellemesebb s a szállító-eszközök kopása is kisebbedik. Óriási méretű sineket alkalmaznak, épp az előbb említett előnyökre való tekintettel, újabban a francia keleti vasuton. Az egyes sinek hosszúsága 18 m. és súlya 800 kg. Helyére való viteléhez 24 ember szükséges. Ennek a munkáscsoportnak minden mozgása adott vezérjelre történik, különben nem tudnák elhelyezni az óriási méretű sint. Ilyen nagyméretű sineknél természetesen nem található a közönséges hevederkötés. A francia keleti vasutnál szokásos lengő-illesztés helyett alátámasztott illesztést használnak. A hevederek súlya 144 kg. az előbbi 16 kg.-al szemben, hosszuk 1,5 m, míg a végeken alkalmazottaké csak 45 cm. A heveder három egymáshoz közel fektetett talpfán nyugszik.

A világ legnagyobb lokomotiv-gyárában, a philadelphiai Baldwin-Worksban, 1899-ben 908 db lokomotivot készítettek, vagyis naponként közel 3 lokomotivot, 1898-ban 752 db és 1897-ben 501 db lokomotiv került ki a gyárból.

A hemmingfordi városházának vasuton való szállítása. Nebraska államban Hemmingford és Alliance városa, bár egymástól 29 km. távra fekszik, közigazgatásilag egy község. A közös városháza az azelőtt népesebb Hemmingfordban feküdt, míg az újabb időben Alliance oly rohamosan fejlődött, hogy szükségesnek mutatkozott a városházat ez utóbbi helyen felállítani. Minthogy azonban egy új városháza mintegy 150,000 koronába került volna, a régi meg üresen maradt volna, a praktikus amerikaiak nem tudtak belenyugodni ily megoldásba. Érintkezésbe léptek tehát egy oly vállalattal, mely házak eltolásával foglalkozott s vele szerződésre is léptek. A tanulmányok során kitűnt, hogy a vállalat nem rendelkezik elegendő eszközzel a városházának ily nagy távolságra való eltolására. Ekkor lépett közbe a burlington-missouri vasutársaság. Ez a vasut köti össze a két várost. A vasut vezérigazgatója azt az ajánlatot tette a községnek, hogy a városházát, mint podgyászt, Allianceba szállítja, ha a község a ház súlyának megfelelő díjszabásszerinti szállítási költséget megfizeti. A vasut erre a nem mindennapi műveletre annál könnyebben vállalkozhatott, mivel

a vasut a két város között vízszintesben fekszik. Az ajánlatot örömmel fogadták s a 14 m. széles, 18 m. hosszú és 18½ m. magas házat négy darab, egyenként 30 t. teherbiróságu kocsira helyezték, gondoskodván arról, hogy a teher lehetőleg egyenletesen oszoljék el a kocsikra. A háznak a nyomközhöz viszonyított nagy szélessége miatt arra is ügyelni kellett, hogy a ház le ne forduljon a kocsikról. E végből a ház előtt és mögött 4 drb terhelt szénkocsit soroztak a vonatba s a házhoz kötözték vastag kötelekkel, hogy ballaszt gyanánt szolgáljanak. A művelet megkezdése előtt még egy pár szűk bevágást kellett kiszélesíteni s az egy lokomotiv vontatta rendkívüli vonat minden baj nélkül ért a célhoz.

Spanyol kivégzési mód. Ponceben, Portorico szigetén a napokban alkalmazták először az amerikai fensőbbség gyakorlása óta a *garottot*, a kivégző eszközök e legborzasztóbb fajtáját. Öt személyt, kiket gyilkosság miatt halálra ítélték, végeztek ki ezen, a spanyol inkuizícióra emlékeztető kegyetlen fojtócsavarra. Két testvérpár *Rodriguez* Simon és Eugenio, valamint *Pachso* Hermogen és Carlos, ugyszintén egy *Sandago* Rozália nevű nő *Yaukában* egy *Mendec* Prudencio nevű urat meggyilkoltak és családját kegyetlenül megkínózták és arra kényszerítették, hogy a családfő iszonyuan eltorzított holttestén ugránozzanak. A gyilkosokat két fegyenczcel végeztették ki, kik szintén gyilkosság miatt ültek a börtönben. Még 11 évet kellett volna bünhödniök, de a törvényszék e hosszú időt teljesen elengedte nekik a hóhér munka fejében. *Davis* tábornok kormányzó, a kivégzés felügyeletével egy amerikai fegyenczet, az Egyesült-Államok egy volt altisztjét bizta meg, ki biztosan reményli, hogy e rendkívüli szolgálataért kegyelmet kap. Az elítéltek ritka hidegvérűséggel mentek a vesztőhelyre és nyugalmukat az utolsó pillanatig megőrizték.

Kéjvonatok az afrikai csataterekre. Egyike a legvisszatartóbb jelenségeknek az afrikai háboruban a »high life« köréből odatóduló kíváncsi turisták serege, kik seregesen hajóznak át Angliából Délafrikába, hogy ott e legújabb sportot kultiválják. Mindegyik gőzhajó sok ilyen gazdag semmittevőt visz Afrikába, kik az elhagyott csatatereken sóvár szemekkel keresik a felszáradt vérnyomokat és minden távoli kémény felszálló füstjében a félelmes »hosszu Tom« füstjét vélik látni. Az elegáns utczák és sétahelyek egészen elárvultak az angol fővárosban. A delhölgyek most az afrikai csatatereteket és tábort kórházakat járják, mely utóbbiak elegáns lorgnonjukat szemük elé tartva »gusztálják« a sebesültek véres sebeit és »shoking«-et sziszegnek, ha egy sebesült bur mogorva tekintetet vet rájuk. Annyira mennek már Angliában, hogy valószínű társas utazásokat rendeznek az afrikai harc-térre, mintha valami kiállításról vagy más mulattató látványosságról volna szó. Roberts lord már tiltakozott e legújabb frivol sport ellen, mely a katonáknak sok alkalmatlanságot csinál és az élelmiszereket még jobban megdrágítja.

A háboru. A mig a dél-afrikai csatateren dörögnek az ágyuk s hősiesség halálmegevetéssel küzdi szabadságharczát egy maroknyi nép, a londoni könyvbörzén magasra szökkent ázsióval kapkodják el a háboruról írott s már nyomtatásba megjelent leírásokat. Különösen Bennet Burleigh, a »Daily Telegraph« harcztéri tudósítójának minap megjelent négyszáz oldalas könyve kelteft nagy föltűnést. Seb-
tében, csatákban, lóháton s táborozáskor bivuakon

papírra vetett tollrajzok ezek, sajtó alá rendezett ujságtáviratok. Érdekes, jellemző apróságokat mond el a háboru borzalmairól. Figyelemre méltó a következő történet, mely Kolenzo mellett esett meg Thackeray tábornokkal. A tábornok hadműveletei közben, fegyelmetlen, vegyes elemekből álló kisebb csapattal egy kijárást nélkül való völgykatlanba szorult. A burok mindjobban szorongatták, védelmi harcmodorukból támadásba mentek át, úgy hogy Thackeraynek csapataival saját hátvédje felé kellett vonulnia. Majd látván a burok, hogy az angol csapatoknak általános visszavonulást parancsoltak, a bur vezér maga átkiáltott az angol táborba, hogy a tábornok, csapataival együtt fogoly.

Ó nem, — kiáltott vissza a tábornok — mi egész idő alatt tüzeltünk. Önök a vörös kereszt zászlójával közeledtek, mintha békés szándékuk lett volna s azért engedték oly közel magunkhoz.

— Jó, — válaszolt a bur parancsnok, — de most le kell tenniük a fegyvert.

— Nem; miért tennék le? — magyarázta a tábornok. — Engedjék, hogy kissé visszavonuljunk és kezdjük elülről a dolgot.

A tábornok gavalléros magyarázatai lassan-lassan megnyerték a bur vezért, a ki végre, fejét csóválva, mondá:

— Jó, erre nincs parancsom. Talán igaza van. Majd hátat fordítok, mintha nem látnám. Addig embereivel együtt elvonulhat.

A tábornok úgy is tett, nagy gyorsasággal.

Ugyancsak a kolenzói csata közben történt egy gyönyörű eset, a mikor négy angol tüzer nem akart cserben hagyni két ágyut. Kettő a célzással foglalkozott, a másik kettő a tizenötfontos golyókat rakta a csőbe. Kettejük elesett, az ellenség már egészen körülfogta őket, de a másik kettő még nem adta meg magát. Kartácsot szórtak a burokra s kilőtték az utolsó töltést. Azután vigyázz állásba álltak az ágyuk mögött. Ugy terítették le őket a bur golyók.

Burleigh a modern háborut igen nyugalmas dolognak mondja. Az óriás távolságok elnyelik a drámai epizódok legnagyobb részét. Sokféle hang hallatszik, de oly messziségben, hogy alig lehet megkülönböztetni őket. A csata zaj nagyon ritkán hallható. Hallani lehet — ugymond — hatalmas ágyuink szavát három mértföldnyire a jobb szárnyon s két mértföldnyire balra. Közélebről rettentő zajt csapnak, de még sem hallottam akkorát, mint a minőt egy tisztességes mennydörgés idéz elő. Az ellenség golyói szemközt jönnek, de messziről; a lecsapó golyók valamivel hangosabban szólnak, de nem éles ropogással... A csata általános képe igen rendez. Néha támad kétségbeesett zürzavar, a mikor némely csoport szuronyrohamot intéz egy-egy kopjéra, de ha messzilátóval nézi az ember, szabályos tűzvillanásokat lát a bur puskaövekből, a mi embereink pedig rohannak, lefeküsznek, tüzelnek s tovább rohannak, ennyi az egész. Az általános kép olyan, a minőt egy sakktábla nyújt, szabályosan mozgó figuráival. Haldoklók hörgése, sebesültek jajveszékése ritka dolog. Ha sebet kap az ember, úgy érzi, mintha hatalmasan megrázná valamely villamos battenia, aztán jön az ütés, mintha lábát (vagy valamely testrészét) rettentő kalapács zúzná szét... A sebek kötözése pompás lehet, mert egészen közlebről sem hallani nyöszörgést, a mint valamely orvos bekötözte a sebesültet.

A háboru és a kalap. A legújabb tapasztalatok szerint, a háboru jelentékeny befolyást gyakorol főként a kalapok formájára s egyáltalában a kalapipar nekilendülésére. Az angol lapok szerint, soha Londonban több kalapot nem vásároltak, mint mostanában. A City és a West-End kalaposai nem győzik portékájukat árulni, sok a javítani való, de tömérdek új kalap is kel el. Mert: mikor az angol nekilekeseedik, mikor nagy öröm éri s megmozdul benne a lelkesedés, első dolga, hogy levegőbe hajtja kalapját. Vagy azzal ágál, azzal veri hátba szomszédját vagy azt veri be szomszédja fején. Így történt a Stock-Exchange-ben, midőn Kronje elfogatásának s Ladysmith fölszabadulásának híre érkezett; a börziánerek a lehető leglelkesebben verték be egymás fején a kalapot. Soha annyi harmonikává vert czilindert! És a kifogástalanul öltözött gentlemanek bizonyos nemzeti büszkeséggel viselték aznap a törött czilindert.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Felkérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a szerkesztői üzeneteket elolvasni szíveskedjenek, mert tekintve attól, hogy levelekre, levelezőlapokra, utalvány- vagy cheque-lapon tett kérdésekre többnyire itt válaszolunk s a beküldött pénzküldeményeket, ha több hóra küldetnek, itt nyugtázzuk, gyakran általános érdekű értesítéseket is adunk, bár névre szólnak.

Parag Antal, Hatvan. Elkönyveltük 1900. április és májusra. Küldöttünk, üdvözljük. — *Décsey Ferencz, Budapest.* Elszámoltuk 1900. április és májusra. Üdvözlöt. — *Kretschmer Ágoston, Budapest.* Elszámoltuk 1900. február, márczius és áprilisa. Üdvözlöt. — *Teschárs Vilmos, P. Vázsony.* Üdvözlöt, elkönyveltük 1900. április, május és júniusra. — *Mátékovics Mihály, Selyp.* Csak kérni van joga, követelni nincs. (Altiszi vizsga.) Üdvözljük. — *Asztalos József, Püspök-Ladány.* Legczélszerűbb Kertész Ármin, hivatalnok által irt kézikönyv, ezt kiadóhivatalunk utján 80 krért megszerezheti, bolti ára 1 frt 20 kr. Üdvözljük. — *Özv. Papp Tamásné, Tövis.* Az altiszi vizsga nem lett és nem is lesz beszüntetve. Üdvözlöt. — *Dobos Elek, Szombathely.* Vlasits István ur részére beküldött 14 koronát megfelelően elszámoltuk. Vlasits előfizetése illetve tagdíjai 1900. április hó 30-ig rendben vannak. Üdvözlöt. — *Márton József, N.-Németegyháza.* Elkönyveltük 1900. április és májusra. Üdvözlöt. — *Kovács Imre, Selyp.* Beküldött 6 koronát megfelelően elkönyveltük. Lichtenstein urra vonatkozólag külön levélben válaszoltunk. — *Deutsch Jakab, Zágráb.* Beküldött 30 koronát köszönettel megkaptuk, köszönjük. Külön levelet irtunk. Üdvözljük. — *Bencsura József, S.-A.-Ujhely.* Elkönyveltük 1900. április és májusra. Üdvözlöt. — *Gelányi János, Ujpest.* Beküldött 3 korona 40 fillérből 2 koronát 1900. április hónapra javára irtunk, fennmaradt 1 korona 40 fillér, ehhez szíveskedjék még 60 fillért beküldeni, miáltal május havi illetéke is már kifizetve lesz. Önnek csak 1900. augusztus 1-től kell havonként 3 korona 40 fillért fizetni, mert múlt év augusztus havában lépett be. Üdvözlöt. — *Sztancs Sándor, Nagy-Szeben.* Igen, 2-ik éve 1900. május hó 1-ével kezdődik. Üdvözljük. — *Duray Sándor, Budapest.* Elszámoltuk 1899. november, október és 1900. április hóra. Üdvözlöt. — *Tamássy Géza, Török-Becse.* 1900. májusra elkönyveltük. Üdvözlöt. — *Nobik Mihály, Anina.* Elszámoltuk májusra. Üdvözljük. — *Farkas Mihály, Török-Becse.* 2563. sz. tagunk javára 6 koronát, 2564. sz. tagunk javára 2 koronát könyveltünk el. Megfelelően intézkedtünk, üdvözljük. — *Kovács*

Géza, Rákos. Elszámoltuk áprilisa. Üdvözlöt. — *Grelner Márk, Kassa.* Küldöttünk. Elszámoltuk május és júniusra. Igen, juliustól kezdve 3 korona 40 fillért. Üdvözljük. — *Csikos György, Szeged.* Elkönyveltük májusra. Küldöttünk, üdvözlöt. — *Ujhelyi János, Berettyó-Ujfalu.* Elszámoltuk 1900. február és márcziusra. Üdvözlöt. — *Buska Tódor, Németség.* Áprilisa rendben van. Üdvözljük. — *Temesi Reitter Ferencz, B.-Szarvas.* Miután tagsági jogai csak 1899. június 1-től kezdődnek, legutolsó pénzküldeménynyel 1 korona 40 fillér felesleg van, sziveskedjék jövő hónapban csak 2 koronát beküldeni, ezzel a dolog rendezve és június havi tagilletéke is kifizetve lesz. Juliustól kezdve kérjük azután havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. Szívélyes üdvözlöt. — *Medveczky József, Vychodna.* Elszámoltuk 1900. június, július és augusztus hónapokra. Küldöttünk. Fizetési betétiv szükségtelen, a feladási vevény képezi a nyugtát. E hó 15—20-ika között küld(ük). Üdvözlöt. — *Tüskösy József, Csenger-Bagos.* Megkaptuk, rendben elkönyveltük, üdvözljük. — *Bognár István, Pusztá-Nagyut.* Elkönyveltük május és júniusra. Üdvözljük. — *Ormi Miksa, Harkány.* Május, június, július és augusztusra könyveltük el, üdvözlöt. — *Urbán István, Eger.* Elszámoltuk márczius és áprilisa. Üdvözlöt. — *Ifj. G. Kiss Pál, Tószeg.* Május és júniusra számoltuk el. Üdvözljük. — *Kovács Gerzson, Tószeg.* Elszámoltuk májusra, igen áprilisa már rendben volt. Üdvözlöt. — *Bartus Elek, Torontál-Vásárhely.* Igen, teljesen rendben van. Üdvözljük. — *Cornides Károly, Felka.* Beküldött 10 korona 20 fillért megkaptuk s elszámoltuk május, június július és augusztus hónapokra, miáltal 2 korona 20 fillér feleslege maradt, mert tagsági jogosultsága 1899. Szeptember hó 1-től kezdődik, sziveskedjék ezért szeptember hóban még 1 korona 40 fillért beküldeni, miáltal tagsági illetékei szeptemberre is rendben, kifizetve lesznek. szeptember hótól kezdve azután havonként 3 korona 40 fillér lesz beküldendő. Szívélyes üdvözlöt. — *Simon Sándor, Rákos-Keresztur.* Elszámoltuk 1900. április és májusra. Üdvözljük. — *Asztaloszy Kálmán, Dovallo.* Nem, teljesen rendben van 1900. augusztus hó 1-éig. Üdvözljük. — *Kakuny Antal, Karánsebes.* Igen, május hónaptól kezdve havonként 3 korona 40 fillért kell fizetnie, mert tagsági jogosultsága 1899. május 1-től kezdődik, miután azonban április hóra valószínűleg tévedésből hátrátékban volt, a beküldött 3 korona 40 fillérből 2 koronát április hóra javára irtunk s így a fenmaradt 1 korona 40 fillérhez sziveskedjék még 2 koronát beküldeni, miáltal tagsági illetéke május hóra is kifizetve lesz. — *Gvosdják János, Kassa.* Miután tagsági jogai csak 1899. június 1-től kezdődnek, legutolsó pénzküldeménynyel 1 korona 40 fillér felesleg van, sziveskedjék ezért jövő hónapban csak 2 koronát beküldeni, ezzel a dolog rendezve és június havi tagilletéke is kifizetve lesz. Juliustól kezdve kérjük aztán havonként 3 korona 40 fillért beküldeni. Küldöttünk. Üdvözlöt. — *Egyházy János, Esztergom.* Mai napon ismét három korona 40 fillért vettünk kézhez, miután már több pénzküldeménye van, melynek rendeltetését nem tudjuk, sziveskedjék velünk kimerítően közölni, hogy ezen eddig még el nem számolt összegek mire, mi célból vagy esetleg kinek javára küldettek be. Szívélyes üdvözlöt.

Keresk. törvényszékiileg bejegyzett kiegyezési iroda
Budapest, Bécs, **Fellner és Goldschmid** Bécs, Budapest,
Bécs, Budapest,
BUDAPEST, IV., régi posta-utca 4.
Elvállalja fizetésképtelen cégek kiegyenlítését, diszkrét és megbízható információkkal szolgál. Elfogad pénzbahajtást illető megbízásokat, kultiválja a diszkrét kényes kutatásokat. Elvállal mérlegeléseket és az üzlet bármely frázisában mérvadó értesítéssel szolgál.

10.000 frt tiszta nyereséget
a legkisebb rizikó mellett elérheti bárki évenként, aki egy
biztos, és az egész Osztrák-Magyar
birodalomban engedélyezett értékpapírok kihasz-
nálására alakult egyesületbe

mint tag — belép.

Havi hozzájárulás 6 frt, fél rész 3 frt.

Tagsági feltételeket (prospektust) ezen **nagyon**
szolid egyesületre nézve ingyen és bérmentve küld
(Porto: levél 10, kártya 5 kr.)

AMSTERDAM, A kereskedelmi és
Nicolaas Witsenkade 13. hitelbank igazgatósága.

Ügyes képviselők kerestetnek.

Ajánlatok német nyelven kéretnek.

NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBE KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfűkivonatom, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 korona 40 fillér.

Felfedeztem és százsoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és piperecikk-kereskedésben

Főraktár: Török József gyógyszerháza, Király-utca 12.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: **GÓTH GYULA,** illat- és piperecikk-nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, főtér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és szetküldési raktára **DOBÉ NÁNDOR,** uri-, női- és színházi fodrász Budapest, Nefelejts-utca 27

Czimbalmain az ezredéves kiállításn kitüntetve.

Szalon-czimbalmok

pedálos, barna vagy feketében, kitűnő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kaphatók. — Alapos tanítást is elvállalok, havonta 8 frtért.

➔ Árjegyzéket bérmentve küldök. ➔

JEGESI GÉZA

műokleveles cimbalomkészítő és a vaskoronás cimbalom feltalálója

Budapest, VII., nefelejts-utca 43. sz.

készítési telepen.